Вары дойдулар пролетарийдара, холбоһуғ!

САҢА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл аатыныы 15 ыныыттан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҒЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҒЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 31 (6167) | 1985 сыл ыһыах тутар 12 күнэ ОПТУОРУННЬУК | Сыаната 3 харчы.

ЫЧЧАТ СҮӨҺҮНҮ ИНТЕНСИВНЭЙ УОТУУ

Билигин баар мнах сүөһү уонна сылгы ахсаанын онунан хаалларан туран бар-дуоҕуйааны ылыныы эйгэтиннэрин соруга тэрдэр. Онуоха бинир бөҕөргөппит суолунан сүөһүнү интенсивнэйдик уотуу буолар. Маныаха республикаҕа, ороҥуонтага даҕаны баланча спыт хүнньүлүннэ, бастыҥнар кэрэхсэбиллээх сардаалаһыннара баар буоллулар.

Бастын хаһаайыстыбалар практикалара көрдөрөллөрүнэн, сэтиннньигэ—тохсунньуга төрөөбүт өбүс ыһыгайдарын интенсивнэйдик уотан 16-18 ыйааһын хас биирдиилэрин орто тыныгаах ыйааһыннарын 400-500 кг тиэрдиэххэ сөп. Итиннник уотуллубут хас биирдии борооску, государствоҕа туттардахха, совхозка 2 тыс. солк. дохуоту биэрэр.

Ороҥуонтага бастакыннан «Чурапчы» совхоз Арылаахтаабы отделениетын сүөгүһүтэ П. П. Демьянов интенсивнэй төлөбүтүүгэ идэтийбитэ. Кини Мэтэ-Ханалас ороҥуонун «Байкалов» аатынан совхозун ыччат сүөһүнү төлөбүтүүтэ опытын туһанан көрдөрүүтүн кэннинэ үс сылга лаппа тупсарда уонна республикаҕа бастыҥнар кампаанияларыгар тардыста. Ааспыт сылга 40 өбүс борооскуну өнчиграннаахтан хас биирдиилэрин 254-түү кг төлөбүннүтэ. Онон государствоҕа 402-лии кг үүтүүр сүөһүлэр туттарыллыбыттара эбэтэр 100 бырыһыан нормаҕа барбыттара. Аҥардас итиннэ совхоз 28 тыс. солк. ырааҥ барыһы ылбыта.

Билигин ороҥуон совхозтарыгар хас отделение ахсын интенсивнэй уотуунан дьарыктаналлар сүөгүһүттэр элбэх ыһаллар. Одьулуунэй Я. И. Лавров, Чаҥыраан А. Г. Саввин, Чыаппараатан А. М. Лычкин баланча туруктаах көрдөрүүнү ситиһэр буолаан эрэллэр.

Өбүс борооскулары интенсивнэй уотуута туруоран 400 кг тиэрдэххэ совхозтар итиннэ ылар 50 бырыһыанларынныы уонна кимиһах рентабельность ыһыы ылар нормаларынныы бинир борооску 800-900 солк. турар уонна үрдүк үөйүүлэриннан барар. Иккиүс кыстык устата интиллэн аҕыйах, үлэ, хамнас эбии ороскуотун таһаарбат. Онон сорох салайааччылар, специалистар интенсивнэй уотуута туруоран сүөһүнү ылгас кэмнэ үрдэтиллибит нормаланан аһатары собулаабаттарэ, тоттору өттүн даккаастаһа сатыыллара олох сыыһа.

Быйылгы кыстыкка киирэннэ ОАПХ совета совхозтар отделениелэрин ахсын бастыҥ сүөгүһүттэрэ, коммунистарга итэҕэйэн 40-нуу, 50-нуу—ороҥуон үрдүнэн 560 борооскуну интенсивнэй төлөбүтүүгэ туруорарга уонна 1986 сыл бастаҥы иккис кварталларыгар государствоҕа туттараргa быһаарбыта. Кэлэр сылларга бу оссо эйбэтиллиэҕэ. Билигин туругунан бу дьыалаҕа ордук үчүгэйдик ыскыбыт Одьулуун, Хадаар уонна Чаҥыр отделениелэрыгар уотуугa туруоруллубут хас биирдии борооску 73-66 кг төлөбүйдүлэр. Биирдиилэриттэн биэс ыйга Н. И. Демьянов 132 кг, А. Г. Саввин 124,3 кг, Я. И. Лавров 122 кг прилесин ылылар.

Интенсивнэй уотуу улахан резервэтинэн убаһаны күүһүнү уотуу буолар. «Мыҥдаҕайы» совхозка В. Н. Брыкалев сылгыыттарын заемта күүһүнүттэн саҕалаан тохсунньуга диэри, 57 хонукка, убаһалары эбии аһатыыга туруорар хас биирдиилэрин 51-дии кг төлөбүттэ. Онон 35 убаһаттан эбии 17,9 центнер от ылылынна.

Бу күннэргэ барыы совхозтарга саҥа торуоруу тыһытын, оруоҥун эрдэриттэн интенсивнэй уотуугa туруоруу уратыы эйгэттээх кэмнэр үлэ тэрээһинин барыы дьаһалларынан тупсарыахха, болдомтону эбии аҕыйыкка ууруохха. Интенсивнэй уотуугa үлэлээччилэри кичэллээхтик сүүмэрдиэхха. Киниилэр ортолоругар сирэй куоталаһыны кинэнник тэнитиэхха, материальнай уонна моральнай көрдөөһүнү олохтуохха. Интенсивнэй уотуугу специалистар күннэтэ хонтуруоллаарыгар ылыахха, зоовет-ветеринарнай дьаһаллары үүнньаахтык олохтуохха, сүбэлэри биэриэххэ.

Хаппыт бадарар үлэ түмүктээх буолуута базаттан тутулуктуах. Ааспыт сылга «Чурапчы», «Мыҥдаҕайы» уонна Субуруускай аатынан совхозтарга саҥа ньирэй хотоннноро үлэҕэ киирбиттэрэ. Онон ыччат сүөһүнү интенсивнэй уотуугa киллэрэллэр бартээхэй усулуобуйаланнылар. Атын да совхозтар билигин туһана сылдьар производственнай туруулларын тупсарыахтарын, саҥардыахтарын наада.

Совхозтар дирекциилэрэ, парткомнара уонна профкомнара ыччат сүөһүнү интенсивнэй уотуу опытын кичэллээхтик тумэлэрэ, кинэнник тарбаталлара, онно олоҕуран хаһаайыстыба бу салаатын кэдьүүһүн үрдэтэн ыһаллара эрдэ.

Ударнай вахта сонуннара

«СЕЛЬХОЗТЕХНИКА» холбоһук автомобилистара квартал иккки ыйыгар 5900 тонна таһаҕаны тиэйэр итиэннэ 86000 солк. бороодуоксуйаны баталаан сорудахтарын ырааҕынан нуоһардылар. Онно ордук ураахан ылааты холбоһук кэмэ туттар, тарбахха баттыыр шоферлара Н. Н. Пономарев, Е. Е. Попов I, П. И. Матвеев, Л. В. Местников, В. Е. Охомешников итиэннэ А. С. Собакин киллэрдилэр.

Е. БОРИСОВ.

ХАДААР. «ЫБСЛКС 50 сыла» ферма (старшай М. В. Никитина) ыанньыксыттара ныстын ыйдарыгар үрдэтиллибит эбэҕэстэлистибэ ылынан бэйэлэрин биир идэлэрэ-хаттарын ньыта мохтоохтук нуоталаһан элгэн үүтү ыыллар.

Ныстын аспыт бизэс ыйдарыгар фермаҕа фуражнай ынах ахсыттан 470-нуу кг үүт ыанан эбэҕэстэлистибэ 102,6 бырыһыан толорулунна.

П. ИННОКЕНТЬЕВ.

МУГУДАЙ. Бастыҥ ыанньыксыт комсомолец Никифор Охонешников быйылгы кыстыкка «Күн ахсын—ударнайдык!» диэн девизтэнэн үрдүк тэтиннээхтик үлэлиир.

Кини аспыт бизэс ыйга хас биирдии фуражнай ынаҕыттан 1098-тыы кг үүт ылгыны ылан сорударын 86,4 бырыһыанынан нуоһарда. Онон ороҥуонтага бастыҥ көрдөрүүлэннэ.

Н. ПЕРМЯКОВ.

Чиэһи, албан аатыы—үлэнэн!

1984 сылга ороҥуон рекордсмена Семен Николаевич МАКАРОВ

Бэйэ ситиһиитинэн дьоһуйбат буолуу—туйгун хаачыстыба. Онтук кини «Чурапчы» совхоз Сылаҥнаары отделениетын механизатора, ороҥуон хас да гогуллаах чемпиона уонна рекордсмена Семен Николаевич Макаров.

Кини бэйэ талан ылбыт идэтин толору баһылыырга, мунутуур үрдүк көрдөрүүтэ дьулуһарга үүгүстэрэ, ордук ыччаттарга. үтүө холобурунан буолар. Ылан көрүөҥ, ДТ-75 тракторынан 1980 сылаахха 4397,3 эталоннай гектары онгорон рекордмен үрдүк аптын ылбыта. Онтан 1982 сылларахха 68,7 эталоннай гектарынан тупсарбыта. 1983 сылаахха республикаҕа чемпионнаабыта. Оттон 1984 сылга 5221 эталоннай гектары онгорон эмиэ рекордай көрдөрүүнү ситиста.

Үлэ хас биирдии мүнүүтэтигэр—кытаанах учуоту, үрдүк кэдьүүһү!

Итинник девизтээх көрүү ыйа саҕаланна

УЛАХАН БИҺИРЭБИЛИНЭН КӨРҮСТҮЛЭР

Олоҥу-дьаһаны хаччыйыы производственнай управлениетын коллектива ороҥуонтага бастыҥ дьаһаҕынан биллэр. Үлэ чаҕыл бүтүүтэ рабочайдар сыахтарын дьон мунньахтыыр саалаҕа мунньуллулар. Киниилэр кулун тутар 5 күнүгэр республика бэчээтинэр Социалистическай Үлэ түөрт Геройдара «Үлэ хас биирдии мүнүүтэтигэр—кытаанах учуоту, үрдүк кэдьүүһү!» диэн девизтээх Аһаҕас суруктара бэлэтэммитин, онон мунньахха туох туһунан боппуруос дьуулаһыллыахтаабын эрдэттэн билэллэрэ.

Партийнай тэрилтэ секретаря П. М. Нерпикова кылгас киирии кылгыыр Социалистическай Үлэ Геройдара М. А. Михеев, П. И. Быканов, В. С. Рагозин, П. И. Мехьнаков республика барыы үлэһиттэриттэр Аһаҕас суруктарыгар анаммах үлэһиттэр мунньахтарын аһар. Тыл ССКП райкомун секретаря А. С. Птицына ылынаҕа бэриллэр.

Таб. А. С. Птицына Аһаҕас сурук автордара, Иванновскайдаабы камвольнай комбинат ткачихата Валентина Голубева туруорар боппуруостарын ис хоһоонун ойоон туран, үлэ хас биирдии мүнүүтэтин кэдьүүстээхтик туһаныыга, ньуоп баайыгар-дуолугар хаммаҥнаммахтык сыһыаннаһыыга котохнуут копуулаһыннарэ киэн биһирэбили ылбытын ыйытыннэрдэ. Аһаҕас сурукка «биһиги уонсай эбэҕэстиэспит—хас биирдии үлэлиир миэстэрэ үлэ кэдьүүһүн үрдэтэргэ туох маһайдыгын уларыт тэрээһинэ суох уонна ыыллаҕас буолуулуу, дьиссиплинэни кэһиини уларыт, дьаһалтынан устуу, эҥэ-дэҥэ буолуу, уонсай дьыалаҕа эффективнэ суохтук сыһыаннаһыы хаммык бадарар көстүүлэрин уларыт сорунуулаахтык охсуунуу тэнитиэн» диэн тоноголоох бэлиитэннэ.

Үлэһиттэр бу дьоһуннаахбоппуруоска туох бэйэлэрин санааларын атастастылар. Чуоалан, А. П. Фомина эттэ:

—Мэлдьэх буолбатах, биһиги да коллективыт ортотугар үлэҕэ улахан көмө суохтук сыһыаннаһар, үлэ күнү мүнүүтэлэрин хаттыгы сүтэрэр табарыстар баалларыгар. Дьэ билигин киниилэр ойдуох туоластаахтар үлэ мүнүүтэтин сүтэриигэ уонна дьиссиплинэни кэһиигэ сорунуулаах охсуунуу биэрэр күнүдьүл үүммүтүн, хас биирдиибит производствоҕа ордук эффективнастээхтик сыһыаннаһыах туоластарын.

Итиг курдук, мунньах кытыылаахтара Социалистическай Үлэ Геройдарын Аһаҕас суруктарын толору биһирэтиллэр, рабочай көрдөбүлү үлэ миэстэтигэр ирдэбиллээхтик туруоруу производствоҕа үчүгэй түмүктэри биэриэхтэр эрэллэрин эттилэр.

С. ПОПОВ.

Оройуон промышленнай, тутар уонна хааччыйар тэрилтэлэрин 1985 сылга социалистическай куоталаһыыларын УСУЛУОБУЙАТА

Куоталаһыы иккиэн бөлөҕүнэн ыытыллар.

БАСТАКЫ БӨЛӨХХӨ—промышленнай предприятиелэр, тутар уонна тыа хаһаайыстыбатын хаччыйар тэрилтэлэр.

Куоталаһыыга учуоттаналлар:

«Сельхозтехника» холбоһуокка—бородууксуйа кээмэйэ, тракторлары, автомашиналары өрөмүннэһиҥ уонна техническай көрүү, автопарк үлэтэ, суөһу механизированнай хотоннорун көрүү уонна монтаждааһын, ситэй эргиэн, культурнай-бытовой табаардары оҥоруу, үлэ оҥорумтуота.

Эҥээт комбинатыгар—валовой бородууксуйаны оҥоруу, батарыы, түү бородуукталарын, арыынны, сыата суох бородуукталары оҥоруу, үлэ оҥорумтуота.

Промкомбинакка—валовой бородууксуйаны оҥоруу, батарыы, тутуу деталларын, культурнай-бытовой табаардары оҥоруу, деловой маҥы таҥыы, үлэ оҥорумтуота.

Типографияҕа—бородууксуйаны оҥоруу уонна батарыы, үлэ оҥорумтуота, сакаастары толоруу.

Лесопункта—бородууксуйа ньы оҥоруу иннинэ батарыы, үлэ оҥорумтуота, тутуу уонна оттук маҥын таҥыы, культурнай-бытовой табаардары оҥоруу.

«Якутсельэстрой» кежучастогар, «Якутмелиоводстрой» механоколоннатыгар— генеральнай бадараан, бэйэ күүһүнэн үлэлэр, үлэ оҥорумтуота, тутуу маҥын таҥыы.

Суолу өрөмүннүүр-тутар учаастакка—үлэ уопсай кээмэйэ, суолу капитальнай уонна орто өрөмүннэһиҥ, муостараны уонна турбалары тутуу, үлэ оҥорумтуота, бэйэ күүһүнэн ыытыллар үлэлэр.

«Якутмелиоводстрой» механизированнай участогар—капитальнай үгүү үбүн туһаныы, культурнай-техническай үлэлэр, баһыыбаны туһаҕа киллэрии, үлэ оҥорумтуота, үү хаһаайыстыбатын объектарын үлэҕэ киллэрии, тутар-таҥар үлэлэр уопсай кээмэйдэрэ, бэйэ күүһүнэн үлэлэр.

«Сельхозхимия» холбоһуокка—капитальнай үгүү үбүн туһаныы, механизированнай этэргэт уонна автопарк үлэлэрэ, минеральнай уонна органическай уобурдуулары киллэрии, үлэ оҥорумтуотун былаанын толоруу, культурнай-техническай үлэлэр.

ИККИС БӨЛӨХХӨ—барыа хаччыйар тэрилтэлэр.

Куоталаһыыга учуоттаналлар.

Райпотребобщество—розничнай табаар эргиирэ, общественнай аҥылыы, киниэн оҥоруу, бэйэ бородууксуйатын оҥоруу, кинигэни атыылаһыы, совотуонка, пай үбүн хомуйуу.

Олоҥ-дьаһах хаччыйыы производственнай управлениетыгар—оҥоҥу оҥоруу уопсай кээмэйэ, атах таҥаһын өрөмүөнэ, таҥаһы тигии, фотоцех, парикмахерскай оҥолоро, ритуальнай өрөмүөн, мебель оҥоруу уонна өрөмүөн үлэлэрэ.

Дьиэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба производственнай управлениетыгар—үлэ уопсай кээмэйэ, өрөмүөннүүр болох, баанньык, прачечнай үлэлэрэ, капитальнай ыраастаһыын, бөҕөлөҕи туһэрэн оҥоруу.

Сибээс узелыгар—тарифнай дохуот кэмпирэтэ, бородууксуйа кээмэйэ, бачаакка сурутуу, розничнай эргиэн, телефон уонна радио тутталарын киллэрии, үлэ оҥорумтуота.

Аэропортка—кэлэр дохуот, пассажирдары тиэйии, таһаҕаны уонна почтаны таһыы.

Кинопрокатка—үс кэмпирэтэ, кинопрокат ахсаана, көрөөччүнү хабыы, экран-күнэ, киносуустановкалар былаанын толоруулара.

Лесхозка—дохуот кэмпирэтэ, тыаны тутуута быһыы, санитарнай ыраастаһыын, маҥы үүнэрэҥэ көмө, культурнай-бытовой табаардары оҥоруу, үлэ оҥорумтуота.

ТҮМҮКТЭРИ ТАҺААРЫЫ

Социалистическай куоталаһыы түмүгэ кварталы ахсын уонна сыл түмүгэр (көрдөрүүлэр үүнэн ыытыллыннар) таһаарыллар. Куоталаһыыга кыттар барыа коллективтар муус устар, отуйын, алтынньы уонна 1986 сыл тохсунньу 5 күннэрин аспаакка көрдөрүүлэрин комиссиҥа түһэрэллэр. Болдьоҕо хойутаппыт тэрилтэ куоталаһыыга киллэриллибит.

Кыайыылаах ким эбэх баллы ылбытынан быһаарыллар. Түмүн орто баллынан таһаарыллар (уопсай балл суммата куоталаһыы усулуобуйатыгар киирбит көрдөрүүлэр ахсаннарыгар тэҥнэтиллэр).

Сыл түмүгүнэн кыайыылаары үлэ сүрүн көрүнүөрүн батарыы, генеральнай бадараан, оҥоҥу оҥоруу, розничнай табаар эргиирэ уо. д. а.) уонна үлэ оҥорумтуотун питалетаатаары сорудахтарын үүнэн иһэриэн толоруукан быһаарыллар.

Баллы аҕыс маҥнайгы тэрдэ маннык олохтоох:

—былаан түөлүүтүн хас 10-ну бырыһыаныгар 1 балл;

—былааны аҕарыы 103 бырыһыаныгар диэри хас бирдии бырыһыаныгар—1 балл;

—былааны аҕарыы 110 бырыһыаныгар диэри хас бирдии бырыһыаныгар—0,3 балл;

—былааны 110 бырыһыаннан үөһэ аҕарыы иҥин хас бирдии бырыһыаныгар 0.01 балл.

Куоталаһыыны түмүктэһиигэ эбии учуоттаналлар:

—электроэнергияны туһаныыга тиэрдиллибит лимити уонна уматык-оборуудуох матырыйаалларын иҥиэннэ таһыная ороскуоттаах иҥин 0,2 истараантыыр балл аҕыллар;

—үлэһит хаҥа-бора турууттан хас 10 бырыһыаныгар 5 балл көбүрэтиллэр;

—общественнай бородуук кэмнин райсовет исполкомун ис дьыалаҕа отделынан регистрациламмыт түбэлтэтигэр үлэһит уопсай ахсаанын 10 бырыһыаныгар 0,2 балл, хомуобунай буруй хас бирдии түбэлтэтигэр 0,5 балл көбүрэтиллэр;

—арыгыттан сибээстээх кэнэ олуулаах оҕо тарыстарыына туһаммах кварталга уонна сыл түмүгэр 1,5 балл көбүрэтиллэр;

—тэрилтэ баһаар түбэлтэтигэр туһаммах кварталга куоталаһыыттан туораталлар, сыл түмүгэр 1,5 баллынан истараантаар;

—оҥоһуллар бородууксуйа уонна толоруллар үлэ хаачыстыбатыгар рекламациялар устан үгэстүүлэр киирэр хас бирдии түбэлтэлэригэр (народнай хонтуруол комитетын, эбэтэр группатыгын, госторг инспекциятын, сапоҥ-станциятын регистрациялаах маҥнаахтарыгар) 0,3 балл көбүрэтиллэр.

Түмүгү таһаарыыга уопсай быһаарыылар

Куоталаһыыны түмүктэһиҥ уонна кыайыылаахтары быһаарыы ССКП райкомун бюротун уонна райсовет исполкомун холбоһуктаах мунньахтарынан оҥоһуллар.

Түмүгү таһаарыыга коллективтэри моральнай-политическай туруга, хайдах эрдэ-дохси үлэлэриэн иннэлэриэн тиэрдиллэр былааннар сүрүн көрдөбүлэрэ бүлгуччуланнахтык толоруута, производственнай-экономическай туруга учуоттанар.

Кыайыылаахтары бэлиэтээһин

Кварталы түмүгүнэн бастакы миэстэни ылбыттар ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун көҥөрүллэ сылдьар Кыһыл знамятынан, иккис миэстэлэрэхтэр көҥөрүллэ сылдьар вымпелынан наҕараадаланналлар. Кыайыылаахтарга ССКП райкомун, райсовет исполкомун дипломнара туттарыллаллар, өрөмүөннэлэри Бочуот дуоскатыгар таһаарыллаллар.

Сыл түмүгэр болохтоорго бастаабыттарга ССКП райкомун, райсовет исполкомун көҥөрүллэ сылдьар Кыһыл знамялара уонна выхпеллара иннэлэриэ эбилейдаах ойдөбүнньук дипломнар туттарыллаллар, өссү тэҥэ бастаны миэстэлэрэхтэргэ «Москвич» иккис буолбуттарга «Юпитер» колоскалаах мотоцикл, үһүстэргэ—«Дружба» эрбии фондалара бэриллэллэр.

БАСТЫҢ ҮЛЭ КОЛЛЕКТИВЫН ААТЫН ЫЛАР ИҺИН КУОТАЛАҺЫЫ

Бастыҥ үлэ коллективын аата үлэҕэ үрдүк көрдөрүүлэри ситиспит коллективтарга сылдьаары үлэ түмүгүнэн иннэриллэр.

Кыайыылаахтары быһаарыыга былааны толоруу, бинир кайдыах үлэ оҥоруо таһаарыытын үрдүгэ, үлэ хаачыстыбата учуоттаналлар.

Бастыҥ Культура дьиэтин аата иннэриллэр: 5-тан итэҕэйэ суох туг-уран самодеятельность курдьуоктарын тэрийэн бастаанньыгын үлэлэппиккэ, тематическай, ыйытыы уонна эпиэт, социалистическай эбэһээтэлистибэни көҥүскэһиҥ, көрсүүлэр биэчэрдэрин, диспуттары, оҥоох хаһыаттары, тылынан сурунаалары сыл аҥарыгар 8-тан, сыл устата 16-тан итэҕэйэ суох тэрийбиккэ, көрүү-конкурс баллаһыллыбыттар сөп түбэлиннэрэн Культура дьиэтигэр уонна кинэ хабар объектарыгар (хайыыны, сайыныы фермаларга, кыһыл мунньыстарга) капитальнай уонна быстах көрдөрөн агитацияны пордобулга эпиэтэй үлэлэр бириэмэлэригэр бастаабыттаах гастаантаах агитбригадалары тэрийбиккэ уонна производственнай участактарга үгүстүк сырытыннарбыккэ.

Бастыҥ киноустановка аата иннэриллэр: киниэни эбэх дьону хаһыыкка, үгүс үбү киллэрбиккэ, киниэни көрдөрүү үрдүк хаачыстыбатын ситиспиккэ.

Бастыҥ участковай баһылыа аата иннэриллэр: былаанньах үлэлэрин бары көрүнүөрүнэн толорбуккэ, нэһилиэнньэ ортотугар «Знание» обществе путевкаларынан сыл устата медицинскай темаларга 25-тэн итэҕэйэ суох лекциялары аахтарбыккэ, өрөмүөнү мэхигэр үүгэй хаачыстыбалаахтык ыытарбыккэ, производствоҕа быһаччы кыттааччыларын медицинскай-профилактическай дьаһалларынан хаптыыккэ, эмиэнэ хаччыйбыккэ.

Бастыҥ өрө учреждениетын аата иннэриллэр: норуот хаһаайыстыбатын былаанын толорбутунан, ыытыллыбыт өрөмүөн кээмэйинэн уонна хаачыстыбатынан, дьаһылга (сад) ис уонна тас оттуулар уопсай ирдэбилэ сөп түбэһэр көрдөрөн агитация оҥоһуллубутунан, интэриэннэр сылдьар бириэмэлэригэр дог-обол, сыстыганнах ыарыы түбэлтэтэ тахсыбатарынан, тороппуттэри кытта үлэ турбутунан.

Бастыҥ оскуола аата иннэриллэр: орто уонна ардыы кылаастаах оскуолаларга бүттүүн орто үөрэхтэһиҥ туһунан сокуону олохтоо киллэриннэн, саҥа үөрэх дьылыгар бэлэмнэнии турбутунан, ыкуруоллар өөрөр усулуобуйаларын, үөрэтэр-иитэр үлэни туһэрыыннан, учуотталлар педагогическай ааҥыларга, идэни үрдэтэр семинардарга, курстарга, өрөмүөннэри методическай холбоһук ыытар занятиелэригэр сылдьыыларынан, оскуола тыа хаһаайыстыбатын производстватыгар кыттыытынан.

Бастыҥ сибээс отделениетын аата иннэриллэр: дохуот былаанын толоруу үрдүгүнэн, периодическай бачаакка сурутуу былаанын толоруунан (үөскүү кинрбэтэх буолуоҕунна).

Бастыҥ оҥоҥу оҥоруу сыалын аата иннэриллэр: былааны толоруу бырыһыана үрдүгүнэн, оҥоһуллубут үлэ хаачыстыбатынан.

Бастыҥ эргиэн предприятиетын аата иннэриллэр: былаанньах үлэ бары көрүнүөрүн толорбутунан, хаачыстыбаны үрдүк культуратын ситиспиккэ.

Бастыҥ тутуу биригэдэтин аата иннэриллэр: былааны толоруу үрдүгүнэн, үлэ хаачыстыбатынан.

Бастыҥ ардыы сыалын аата иннэриллэр: былааны толоруу үрдүгүнэн, оҥоһуллубут бородууксуйа хаачыстыбатынан.

Итиннэ таһынан кыайыылаахтары быһаарыыга учуоттаналлар: ааҥныт сылаары көрдөрүүнү аҥарыы, 1985 сыл былаанын толоруу, общественнай бэрэдэкэ уонна үлэ дьиссиплинатын тутуһуу, общественнай үлэҕэ кыттыы, производство ис кыахтарын толору туһалыы, кэмчилэһиҥ режимнэ күүһүрдэр, бородууксуйа хаачыстыбатын туһаайыы уонна хаалыылаах суох үлэлиир иҥин хамсаһыыны кыттыы.

Кыайыылаахтары бэлиэтээһин

Куоталаһыы түмүгэ сылаанан көрдөрүүлэриннэн оҥоһуллар. Кыайыылаах коллективтар ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун ыыхпеллэриэн уонна Бочуотунай грамоталарынан наҕараадаланналлар.

Социалистическай куоталаһыы усулуобуйатыгар сөп түбэһиннэрэн участковай баһылыа, орто оскуолаҕа «Москвич» ханнык, 8 кылаастаах оскуолаҕа уонна бастыҥ Культура дьиэтигэр «Юпитер» колоскалаах мотоцикл, өрө учреждениелэрдэргэ мебель фондалара туһаланнах профсоюзтар райкомнарын быһаарыыларынан бэриллэллэр.

ИДЭТИННЭН ЧУЛУУ ҮЛЭҺИТ ААТЫН ЫЛАР ИҺИН КУОТАЛАҺЫЫ

Бу аат сылаары үлэ түмүгүнэн иннэриллэр. Онуоха учуоттаналлар:

Библиотекалардарга— маассабай үлэни барыа көрүнүөрүнэн туһэрыы, нэһилиэнньэни хабыы үрдүгэ, хас биирдии аҕаччыыга таналлар:

21 кинигэттэн итэҕэйэ суох ааҕыы, кинигэ фондатын эргиирэ (1,3 тэрдии), библиотека уонна кинэ хабар объектара көрдөбүлэ эпиэттиир көрдөрөн агитациялаахтара.

Культура дьиэтин үлэһиттэригэр—биэстэн итэҕэйэ суох уус-уран самодеятельность курдьуогун бастаанньайдыах үлэлэтии, тематическай, көрсүһүү, ыйытыы уонна эпиэт биэчэрдэрин итэҕэйэ диспуттары сыл устата 16-тан итэҕэйэ суох ыытыы, көрдөбүлэ эпиэттиир капитальнай уонна быстах көрдөрөн агитация, сезоннай үлэлэргэ бастаанньаны агитбригадалары тэрийии, өрөмүөнү хаачыстыбалаахтык ыытыы.

Оҕо дьаһылатын (садын) үлэһиттэригэр— иитэр-үөрэтэр үлэни былаанньах программа быйыытынан ыытыы, ол хаачыстыбата, бэйэ билиитин үрдэтиигэ, семинардарга, педагогическай ааҥыларга кыттыы, оҕо дьиэлэнэ, оҕолоохтуута таһаарыллыбата, төрөппүттэри кытта үлэни туһэрыы.

Продавецтарга — розничнай табаар эргиирин былаанын толоруу, табаар ассортиментын, обязательнай минимумун туттуу, үбү-аһы итэрэстэһиини таһаарбатаҕа, нэһилиэнньэттэн үөскүү суоҕа.

Сибээс оператордарыгар— дохуот былаанын толоруу үрдүгэ, үлэ хаачыстыбата, клиеннэртэн үөскүү суоҕа.

Арыы сыалын маастардарыгар—сылдьалары былааны толоруу, бородууксуйа хаачыстыбатын үрдүгэ.

Белутуннньуктарга— былааны толоруу, үлэ хаачыстыбатын үрдүгэ.

Шоферлардарга—«Урал» уонна ЗИЛ маркалаах автомашиналарга, лесовозтарга сахала суох үлэлээһиҥ, толорбут тонна-километра (лесовозтарга кубометр), общественнай үлэҕэ кыттыы, одуулуу, уматыны кэмчилээһин.

Трактористарга—Т-100, ДТ-75 маркалаахтарга сахала суох үлэлээн оҥорбут усулуобунай эталонный гектар үрдүгэ, одуулуу, уматыны кэмчилээһин.

Кыайыылаахтары быһаарыыга үөһээ ыйыллыбыттартан ураты туспаах үлэҕэ үс сылтан итэҕэйэ суох үлэлээһиҥ, общественнай үлэҕэ кыттыы, политическай билиини үрдэтии учуоттаналлар.

Кыайыылаахтары бэлиэтээһин

«Идэтиннэн чулуу үлэһит» лиинэ көтөрдиллэр, ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун Бочуотунай грамотата, ойдөбүнньук бэлэх туттарыллар.

(Усулуобуйа ССКП райкомун бюротунан уонна райсовет исполкомунан бигэргэтиллиннэ).

Оройуон промышленнай, тутар уонна хааччыйар тэрилтэлэрин 1985 сылга социалистическай куоталаһыларын УСУЛУОБУЙАТА

Куоталаһыны иккиэн бөлөҕүнэн ыытыллар.

БАСТАКЫ БӨЛӨХХӨ—промышленнай предприятиелэр, тутар уонна тыа хаһаайыстыбатын хааччыйар тэрилтэлэр.

Куоталаһыыга учуоттаналлар:

«Сельхозтехника» холбоһуна—бородууксуйа кэмэйэ, тракторлары ,автомашиналары оремуеннэһин уонна технический көрүү, автопарк үлэтэ, суоһу механизированнай хотонпорун көрүү уонна монтажтааһын, оптовай эргиэн, культурнай-бытовой табаардары өгөрүү, үлэ өгөрүмтүөта.

Этүүт комбинатыгар—валовой бородууксуйаны өгөрүү, батарыы, үүт бородуукталарын, арыыны, сыата суох бородуукталары өгөрүү, үлэ өгөрүмтүөта.

Промкомбинатка—валовой бородууксуйаны өгөрүү, батарыы, тутуу деталларын, культурнай-бытовой табаардары өгөрүү, деловой маһы таһыы, үлэ өгөрүмтүөта.

Типографияҕа—бородууксуйаны өгөрүү уонна батарыы, үлэ өгөрүмтүөта, сакаастары толоруу.

Лесопункта—бородууксуйа и м өгөрүү итиэннэ батарыы, үлэ өгөрүмтүөта, тутуу уонна оттук маһын таһыы, культурнай-бытовой табаардары өгөрүү.

«Якутсельстрой» мехучастогар, «Якутмелиоводстрой» мехколоннатыгар— генеральнай бэдэрээт, бэйэ күүһүнэн үлэлэр, үлэ өгөрүмтүөта, тутуу маһын таһыы.

Суолу оремуеннуур-тутар учаастака—үлэ уопсай кэмэйэ суолу капитальнай уонна орто оремуеннээһин, муостаны уонна турбаны тутуу, үлэ өгөрүмтүөта, бэйэ күүһүнэн ыытыллар үлэлэр.

«Якутмелиоводстрой» мехучастогар—капитальнай угуу үөн туһанан, культурнай-технический үлэлэр, баһыыны туһаҕа киллэрии, үлэ өгөрүмтүөта. уу хаһаайыстыбатын объектарын үлэҕэ киллэрии, тутар-таҥар үлэлэр уопсай кэмэйдэрэ, бэйэ күүһүнэн үлэлэр.

«Сельхозхимия» холбоһуна—капитальнай угуу үөн туһанан, механизированнай этэрээт уонна автопарк үлэлэрэ, минеральнай уонна органическай уоҕурдуулары киллэрии, үлэ өгөрүмтүөтүн былаанын толоруу, культурнай-техническай үлэлэр.

ИККИС БӨЛӨХХӨ—барыы хааччыйар тэрилтэлэр.

Куоталаһыыга учуоттаналлар.

Райпотребобщ[illegible]ство ыа—розничнай табаар эргиирэ, общественнай аһылык, киллэп өгөтөөнэй хаһыа, бэйэ бородууксуйатын өгөрүү, кииннэни атылаһыы, соҕотоҕунна, пай үөн хомуйуу.

Олоҥо-дьаһаҕы хааччыйыы производственнай управлениетыгар—өгөнү өгөрүү уопсай кэмэйдэ, атах таҥаһын оремуеннэ, таҥаһы тигии, фотоцех, парикмахерскай өгөлөрө, ритуальнай өгөлө, мебели өгөрүү уонна оремуон үлэлэрэ.

Дьиэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба производственнай управлениетыгар—үлэ уопсай кэмэйэ, оремуеннуур белех, баанньык, прачечнай үлэлэрэ санитарнай ыраастаһын, бөҕөлөөгө туһаран өгөрүү.

Сибэкэ үөлүгар—тарифнай дохуот кииринэ, бородууксуйа кэмэйэ, бөҕөнньэ сурутуу, розничнай эргиэн, телефон уонна радио точкаларын киллэрии, үлэ өгөрүмтүөта.

Аэропортка—кииргэр дохуот, пассажирдары тиэйии, таһаҕаны уонна почтаны таһыы.

Киносеанса—үө кииринэ, киносеанс ахсаана, көрөөччүнү хабыы, экран-күнэ, киноустановкалар былаана толоруулара.

Лесхозка—дохуот кииринэ, тыаны туттуута бөҕөнө, санитарнай ыраастаһын, хаһы үүнэрии, культурнай-бытовой табаардары өгөрүү.

ТҮМҮГҮТЭРИ ТАҺААРЫЫ

Социалистическай куоталаһыы түмүгэ кварталы ахсыы уонна сыл түмүгэр (көрдөрүүлэр үүнэн ыытыллыннэр) таһаарыллар. Куоталаһыыга кыттар барыы коллективтар нуус устар, отчуйуо, алтыныы уонна 1986 сыл тохсунньу 5 күннэрин аастакка көрдөрүүлэрин комиссияҕа түһэрэллэр. БөлүөҺү хобуутаныы тэрилтэ куоталаһыыга киллэриллибэт.

Кыайыылаах ким эдэх баллы ылбытынан быһаарыллар. Түмүк орто баллынан таһаарыллар (уопсай балл суммата куоталаһыы усулуобуйатыгар киирбит көрдөрүүлэр ахсаннарыгар түгэнэтиллэр).

Сыл түмүгүнэн кыайыылааҕы үлэ сүрүн көрүнэрин бастарыы, генеральнай бэдэрээт, өгөнү өгөрүү, розничнай табаар эргиирэ уо. д. а.) уонна үлэ өгөрүмтүөтүн пятилетхатааҕы сорудахтарын үүнэн итиэннэ толоруунан быһаарыллар.

Баллы аарыы маҥнайгы тэрдо маннык ыытыллар:

—былаан түөлүүтүн хас 10-нуу бырыһыанытыгар 1 балл;

—былаанны аһарыы 103 бырыһыанытыгар диэри хас биирдии бырыһыанытыгар—1 балл;

—былаанны аһарыы 110 бырыһыанытыгар диэри хас биирдии бырыһыанытыгар—0,3 балл;

—былаанны 110 бырыһыанытан үөһэ аһарыы иһин хас биирдии бырыһыанытыгар 0.01 балл.

Куоталаһыыны түмүктээһиҥэ эбии учуоттаналлар:

—электроэнергияны туһаныыга тиэрдиллибит лимити уонна уматык-өрүнүөх матырыйаалларын нуорматы таһынан ороскуотаһын иһин 0,2 мустараантыыр балл аҕыллар;

—үөскүт кэлэ-бэрэ турууту хас 10 бырыһыанытыгар 5 балл көбүрэтиллэр;

—общественнай бэрээдэги кэнсиэ райсовет исполкомун иҥэ дьыалаҕа отдельнай регистрацияламмыт түбэлтэтигэр үлэһит уопсай ахсаанын 10 бырыһыанытыгар 0,2 балл, холуобунай буруй хас биирдии түбэлтэтигэр 0,5 балл көбүрэтиллэр;

—арыгыттан сибэкэтэх кийи эҥүүлээх оҕоҕо хаҥыстаҕына туһаммыт кварталҕа уонна сыл түмүгэр 1,5 балл көбүрэтиллэр;

—тэрилтэ баһаар түбэлэтигэр туһаммыт кварталҕа куоталаһыытын тупратыллар, сыл түмүгэр 1,5 баллынан ыстараантанар;

—өгөнньуолар бородууксуйа уонна толоруулар үлэ хаачыстыбатыгар рекламациялар уонна үгэсүүлэр ыытыллар хас биирдии түбэлтэлэриҥэр (народнай хонтуруол комитетын, эбэтэр группатыын, госторг инспекциятын, санэпидстанциятын регистрацияламмыт актарыгар) 0,3 балл көбүрэтиллэр.

Түмүгү таһаарыыга уопсай быһаарыылар

Куоталаһыыны түмүктээһин уонна кыайыылаахтары быһаарыы ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун бюротун холбоһуктаах мунньахтарынан өгөнөллөр.

Түмүгү таһаарыыга коллективтар моральнай-политическай туруга, кийин эрэ-дэхси үлэлээһиннэ итиэннэ тиэрдиллэр былааннар сүрүн көрдөбүлэрин бүлүүччүлээхтик толоруута, производство экономическай туруга учуоттанар.

Кыайыылаахтары бөлүөхтээһин

Кварталы түмүгүнэн бастакы мэстэнэ ылбыттар ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун көҥөрүллэ сылдьар Кыһыл знаменынан, иккис мэстэлээхтэр көҥөрүллэ сылдьар вымпелынан наҕараадаланналлар. Кыайыылаахтарга ССКП райкомун, райсовет исполкомун дипломнара туттарыллаллар, оройуоннаары Бочуот дуоскатыгар таһаарыллаллар.

Сыл түмүгэр бөлөхтөрө бастаныыттарга ССКП райкомун, райсовет исполкомун көҥөрүллэ сылдьар Кыһыл знаменалара уонна вымпеллара итиэннэ ыбилейдай өйдөбүнньук дипломнар туттарыллаллар, өлөрү тэҥэ бастаны мэстэлээхтэргэ «Москвич» иккис буолбуттарга «Юпитер» колясканнаах мотоцикл, үһүстэргэ—«Дружба» эрбии фондалара бэриллэллэр.

БАСТЫҢ ҮЛЭ КОЛЛЕКТИВЫН ААТЫН ЫЛАР ИҺИН КУОТАЛАҺЫЫ

Бастыҥ үлэ коллективын аата үлэҕэ үрдүк көрдөрүүлэри ситиспит коллективтарга сылдьаҕы үлэ түмүгүнэн биэрилиллэр.

Кыайыылаахтары быһаарыыга былааны толоруу, бинэ кийиэхэ үлэ өгөрөн таһаарыытын үрдүгэ, үлэ хаачыстыбата учуоттаналлар.

Бастыҥ Культура дьиэтин аата биэрилиллэр: 5-тэн итэҕэһэ суох үүс-үрах самодеятельность күүһүоктарын тэрийэн бастаанныйдык үлэлиппиккэ, тематическай, ыйытыы уонна эпиэт, социалистическай эйгэлэлистибэни көмүскүүһүн, көрсүбүү быччардарын, дискуссиялары, өгөөх хаһыаттары, тылынан суруналлары сыл аҥарыгар 8-тан, сыл устата 16-тан итэҕэһэ суох тэрийбиккэ, көрүү-конкурс балаһыанньатыгар сол түбэлиннэрэн Культура дьиэтигэр уонна кийи хабар объектарыгар (кыһыннары, сайыннары фермаларга, кыһыл мунньахтарга) капитальнай уонна бастах көрдөрөн агитацияны көрдөбүлгэ эпиэтэннэй үлэлэр бириэмэлэриҥэр бастаанныйдык саастаах агитбригадалары тэрийбиккэ уонна производственнай участоктарга үлүстүк сырытыннарбыккэ.

Бастыҥ кинеустановка аата биэрилиллэр: кийиэнэн ылбах дьону хаҥыыкка, үүс үөн кидэрбиккэ, кийиэни көрдөрүү үрдүк хаачыстыбатын ситиспиккэ.

Бастыҥ участковай балыыһа аата биэрилиллэр: былаанналах үлэлэрин барыы көрүнэриэрэ тоҕорбукка, ыанньыксыны ортотутар «знание» общество путевкатынан сыл устата медицинскай темаларга 25-тэн итэҕэһэ суох лекцияны ааҕтарбыкка, өрөгөөнү кэмнэр үчүгэй хаачыстыбалаахтык ыытарбыкка, производствоҕа быһаччы кыттааччылары медицинскай-профилактическай дьаһалдарынан хаҥыыкка, эмиэнэ хаачыйбыкка.

Бастыҥ , өрө учреждениетын аата биэрилиллэр: норуот хаһаайыстыбатын былаанын толорбутунан, ыытылыбыт өрөгөөн кэмнэйдэнэн уонна хаачыстыбатынан, дьаһыла (сад) ис уонна тас оттуулар уопсай ирдэбилгэ сол түбэһэр көрдөрөн агитация өгөнөллүбүтүнэн, интэриэстэлэр сылдьар бириэмэлэриҥэр дэп-өйөл, сыстыганнаах ыарыы түбэлтэтэ тахсыбатарынан, тоҥоруттары кытта үлэ турбутунан.

Бастыҥ оскуола аата биэрилиллэр: орто уонна аҕыс кылаастаах оскуолаларга бүттүүн орто уоратаһын түһүнэн сокуону олохха киллэриннэн, саҥа уорах дьылыгар бэлэмнээнин турбутунан, улууталлар өлөрөр усулуобуйаларын, уоратар-иитэр үлэни тупсарыыларын, учуотталлар педагогическай аарыыларга, идэни үрдэтэр семинарларга, курстарга, оройуоннаары методическай холбоһук ыытар занятиелэрэргэ сылдьыыларын, оскуола тыа хаһаайыстыбатын производствотыгар ыытыытын.

Бастыҥ сибэкэ отделениетын аата биэрилиллэр: дохуот былаанын толоруу үрдүгүнэн, периодическай бэчээккэ сурутуу былаанын толоруунан (үөскүү кинигэтэх буоллаҕына).

Бастыҥ өгөнү өгөрүү сыаҕын аата биэрилиллэр: былааны толоруу бырыһыана үрдүгүнэн, өгөнөллүбүт үлэ хаачыстыбатынан.

Бастыҥ эргиэн предприятиетын аата биэрилиллэр: былаанналах үлэ барыы көрүнэриэн толорбутунан, хаачыйыы үрдүк культуратын ситиспитинэн.

Бастыҥ тутуу биригэдэтин аата биэрилиллэр: былааны толоруу үрдүгүнэн, үлэ хаачыстыбатынан.

Бастыҥ эрыы сыаҕын аата биэрилиллэр: былааны толоруу үрдүгүнэн, өгөнөллүбүт бородууксуйа хаачыстыбатынан.

Итинэ таһынан кыайыылаахтары быһаарыыга учуоттаналлар: бастыыт сылларыы көрдөрүүлэр аҕарыы, 1985 сыл былаанын толоруу, общественнай бэрээдэги уонна үлэ дьиссиплинэтин тутуһуу, общественнай үлэҕэ кыттыы, производство ис кыахтарын толору туһанар, хаачыстыбаннаах режиммэ күүһүрдэр, бородууксуйа хаачыстыбатын тупсарар уонна хаалыыларын иһин хамсаныыны кыттыы.

Кыайыылаахтары бөлүөхтээһин

Куоталаһыы түмүгэ сылларыы көрдөрүүлэриэн өгөнөллөр. Кыайыылаах коллективтар ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун ыыпсыыларынан уонна Бочуотунай грамоталарынан наҕараадаланналлар.

Социалистическай куоталаһыы усулуобуйатыгар сол түбэлиннэрэн учаастковай балыыһа, орто оскуолаҕа «Москвич» автомашина, 8 кылаастаах оскуолаҕа уонна бастыҥ Культура дьиэтигэр «Юпитер» колясканнаах мотоцикл, өрө учреждениелэрдэргэ мебель фондалара туһаайыллыбыт профсоюзтар райкомнарын быһаарыыларынан бэриллэллэр.

ИДЭТИНЭН ЧУЛУУ ҮЛЭҺИТ ААТЫН ЫЛАР ИҺИН КУОТАЛАҺЫЫ

Бу аат сылларыы үлэ түмүгүнэн биэрилиллэр. Онуоха учуоттаналлар:

Библиотекаларҕа— массабай үлэни барыы көрүнэриэн туһаныы, кэпсиллиэхэ хабыы үрдүгэ, хас биирдии аҕаарыыга таналлар:

21 кинигэттэн итэҕэһэ суоҕу ааҕтарыы, кинигэ фондатын эргиирэ (1,3 тэрдии), библиотека уонна кийи хабар объектара көрдөбүлэ эпиэттиир көрдөрөн агитациялааһыннара.

Культура дьиэтин үлэһиттэриэр—бастан итэҕэһэ суох үүс-үрах самодеятельность күүһүогун бастаанныйдык үлэлэтии, тематическай, көрсүбүү, ыйытыы уонна эпиэт биэчэрдэрин итиэннэ диспуттары сыл устата 16-тан итэҕэһэ суох ыытыы, көрдөбүлэ эпиэттиир капитальнай уонна бастах көрдөрөн агитация, сезоннай үлэлэргэ бастаанныйдык агитбригадалары тэрийии, өрөгөөнү хаачыстыбалаахтык ыытыы.

Обо дьаһыыпатын (садын) үлэһиттэриэр— иитэр-уоратар үлэни былаанныыр программа быһыытынан ыытыы, ол хаачыстыбата, бэйэ бэлиитин үрдэтиигэ, семинарларга, педагогическай аарыыларга кыттыы, обо дьиэнэнитэ, оҕоломсуута таһаарыллыбата, тэрэппүүтэрин кытта үлэни тупсарыы.

Продавецтарга — розничнай табаар эргиирин былаанын толоруу, табаар ассортиментын, эбэҕэтэлиннэй минимумуун тутуһуу, үөҥ-аһы итэҕэстээһиннэ таһаарбатаҕа, кэпсиллиэхэ үнсүү суоҕа.

Сибэкэ операторларыгар—дохуот былаанын толоруу үрдүгэ, үлэ хаачыстыбата, клиенкэртэн үнсүү суоҕа.

Арыы сыаҕын мастардарыгар—сылларыы былааны толоруу, бородууксуйа хаачыстыбатын үрдүгэ.

Болуотунньуктарга— былааны толоруу, үлэ хаачыстыбатын үрдүгэ.

Шоферларга—«Урал» уонна ЗИЛ маркалаах автомашиналарга, лесовозтарга саахала суох үлэлээһин, толорбут тонна-километра (лесовозтарга кубометр), общественнай үлэҕэ кыттыы, өрүнүөү, уматыгы кэччилээһин.

Трактористарга—Т-100, ДТ-75 маркалаахтарга саахала суох үлэлэнэн өгөрбүт усулуобунай эталоннай гектар үрдүгэ, өрүнүөү, уматыгы кэччилээһин.

Кыайыылаахтары быһаарыыга уоҥэ ыйылыбыттартан ураты тустаах үлэҕэ ис сылтан итэҕэһэ суох үлэлээһин, общественнай үлэҕэ кыттыы, политическай билиини үрдэтии учуоттаналлар.

Кыайыылаахтары бөлүөхтээһин

«Идэтинэн чулуу үлэһит» лиэнтэ кэтэрдиллэр, ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун Бочуотунай грамотата, өйдөбүнньук балаах туттарыллар.

(Усулуобуйа ССКП райкомун бюротунан уонна райсовет исполкомунан бигэргэтиллиннэ).

Аан дойду тематыгар бэсиэдэ

БЛОКТАРГА ХОЛБОСПОТ ИҺИН ХАМСААҺЫН—ЭЙЭ УОННА ПРОГРЕСС ИҺИН

Эйэ Бүтүн аан дойдутаабы Советын быһаарыытынан, кулун тутар саралаҥыстыгар блоктарга холбоспотох дойдулар хамсааһыннарын кэтэрэ бөҕөр саҥааланыы нэдиэлэтэ ыытыллар. Аан дойду түһүлгэтигэр кини сүрэла государстволар саҥыйар үгүс өттүлэрин —101 государствоны — холбууруннан эрэ быһаарыылар буолбатах. Аттан оттунан эмиэ кырата суох суолталаах: билиҥги кэм кылаабынай проблемаларыгар блоктарга холбоспот иһин хамсааһын молуйүөнүнэн дьон баҕарар баҕаларыгар уонна эрэлэригэр эмиэттээр позицияны тутуһар.

Хамсааһын кыттыылаахтара — итиҥ сүүйүнэн колониальнай империялар урусхаллыгар үөскэбат государстволар. Кириэс байаарын политическай тутулуга суох буолуулларын чинэгэр, онуу экономическай тутулуга суох буолуунан ситэрэр биир уойсай соруктаахтар. Тоҕо да үгүс уратылаахтарын иһин кириэс байаарын социальнай-экономическай соруктарын эйэ итиэннэ норуоттарга куттал суох буолуутун эрэ усулуобуйатыгар толорор кыахтаахтарын ойдоһуннэрэ холбуур.

Туруоруммут соруктарын быһаарарыгар блоктарга холбоспот иһин хамсааһын социалистическай биригэ доҕордоһуу дойдуларын кытары чугаһаспат буолуон сатаммат. Аан дойду олоҕун барыы дьоҕуннаах боппуруостарыгар кириэс атыылы позициялары тутуһаллар. Онуу, холобур, ХНТ практиката чуолкайдык кордөрөр. Хаҥыык да улахан суолталаах резолюциялар— ядернай боруобалаһыннары б-буу эбэтэр ядернай арсеналлары улаатыннарбат туһунан да буоллун, Ближнай Востоктаабы сүрүннээҥи эбэтэр Намибиа проблематын туһунан да буоллун — ыаллар буоллахтарына, блоктарга холбоспотох уонна социалистическай дойдулар биригэ куоластаабыттара уонна куоластыыллар.

Сэрии уонна эйэ боппуруостарыгар кириэс биир уоскай позициялыы ыллыыллара уратыы суолталаах. Блоктарга холбоспотох государстволар Советскай Соҕуһуан туруорулуубут итиэннэ сэрии кутталын туоратыыта, ядернай түүгнэстиини халбарытыыта туһаайыллыбыт дьоҕуннаах этиилэри толору ойүүлэр.

Блоктарга холбоспот иһин хамсааһын итиҥ политическай диринта кириэс империалистическай лаҕыыры, бастатан туран Холбоһуктаах Штаттары, кытары хабырыйсыыта тиэрдэр. Өйдөөн саныыр кэллэххэ, кэнники сылларга блоктарга холбоспотох дойдулар дьоҕуннаах көрүлээһиннэригэр АХШ уонна кини НАТОнан сокуоҥаахтарын эмиэттээрэ мэлдьи биир аһаас эбэтэр хаҕалаах «суох» диэн.

АХШ уонна кини куоҥуннаахтара уратыы кыырыктаах охсуһуну блоктарга кыттыспатах дойдулар норуоттар икки ардыларыгаары саҥа экономическай бэрээдэк диэн аатталаччыны үөскэтэргэ дьулуһуулларын утары кыттылар. Итиҥ аан дойдуга тэҥ быраан, демократия уонна хардарыта барыстаах буолуу принциптэригэр олоҥуруохтаах экономическай, эргиэн уонна валютнай-финансовай сыһыаннаһыылар саҥа системаларын туһунан этиилэр. Блоктарга кыттыспатах дойдулар олохтон итиҥ сыһыаннаһыыларга тоҕоруоһуну, ыгааһыны, кырдьыга суох, халабырдаах собуоһуиэлэри сөпнөөбүну тутуулуу туоратарга этэллэр.

Эдэр, өссө бөҕөргүү илик государстволар империалистическай державалартан хабалаллаах тутулуктара үгүс көрүнэр. Холобур, ростовщическай быһыылаҥка кас биэрии туохха турарый? Ол уопсай суумата билиҥин 800 миллиард кэриҥэ долларга тиийдэ. Үгүс дойдулар настарын толоһуннэ бэйаларын экспортарыттан киирэр валюталарын үс гыммыт биирин, сороҕор онтон да ордугун ороскуотуттуллар. Оттон ол кириэс бэйаларын экономическай уонна социальнай сайдыыларын программатын үбүлүүр тыахтара суох буолуулуттар тиэрдэр. Оны таҥыванд капиталистическай дойдуларга кириэс экспортарын кэмчэйэ үүнэ турарын үрдүнэн, онтон киирэр дохуоттар быыс-пааттаах эбиллэбит. Г ... тэххэ, арааҥы бас-көс дьиэтиилэр сайдан иһэр дойдулар эмиэ ... тарын сүрүн ыстатыйатынан буоллаҕына сырье сыанатын мэлдьи наастата туралларын.

Аттан оттунан, кириэс капиталистическай государстволартан ыллар бородуукцийаларыгар, сэр сыаналарга мэлдьи ыарыы турарын быһыытынан, улаан албах валютнай средстволарын маҥайдыыллар.

Кастааҕыгэ американскай доллар охсуутун охсуунуу онорор. АХШ үрдүк банковскай бырыыһаннар ставкаларын кириэс доллар сыанатын искусственнайдык ыратыыта хайыы-үйэ ... ... тиэрдэр. Суоттаан таһаарбыттарынан, банк ставкаларын баарасуоба биир бырыыһаныынан үрдэтин бырыыһаннаах иэһи толоһүн сууматын автоматическайдык 4 миллиард долларынан улаатыннарар!

Арааҥы столицаларга албахтаах иһиллэр дьаҥаҥыларга көмөлөһөргө бэлэм туһунан тыллар аннылаарынан, дьиҥ дьыалатыгар, сайдан иһэр государстволар онто да суох дьоҕус ситэрии султу оборуу, кириэс айылҕаларын баайын аһаҕастык хаҥаһын күннүүр. Ол Холбоһуктаах Штаттар бачаачайдыыр аан дойдутаабы валютнай фонданы да нөҥүө, транснациональнай корпорациялары да нөҥүө өлөрөллөр.

Дэин, Африка уонна Латинскай Америка эдэр государстволара империалистическай державалар сиэмэх политикаларын утары сорунуулаахтык охсуһаллар, бэйэлэрин тыын суолталаах сыалларын биригэ холбоһон олохтоох киллэрэргэ дьулуһаллар.

В. ВАСИЛЕЦ. (ССТА).

Доруобуйа муннуга ○

РАДИКУЛИТ

Периферическай нервнай система ыалдьыыта—радикулит, тыа сирин олохтоохторугар ордук киэҥник тарааммыт ыарыынан буолар. Радикулитынан ыалдьыы сүрүн бириҥинэтиэнэ остеохондроз буолар. Остеохондроҕу иһиллэннэ ортотугар «туустар мунньуллуулара» диэн сыыһа аатталаччылаар. Дьиҥэр, бу ыарыы үөскээһинин торуоттэрэ букатын атыннар. Олортон биирдэстэриниэн уонна саамай тэнийбиттэриниэн адыйахтык хамсааһын буолар. Оро улаатар кэмигэр сиһин тоноҕоһуттар тахсар уларыйыылар, ыарыы иһиллэстибэ быһыытынан бэрааллыта, аутоаллергия көстүүлэрэ эмиэ сабыдыаллыыллар. Итиҥ сэргэ радикулит үөскээһиннигэр тымныйыы, эчэйии, сиэри таһыран физическай норуоруускаланыы, ыарыыттан, табахтан интоксикациялааһын, грипп, тымныйыы кэнниттэн ууступуруулар. о. д. а. эмиэ оруоллаахтар.

Радикулитынан ыалдьыбыты билээт, эбэтэр уруккуттан ыалдьаччылар ыарыы сытыырхайар кэмигэр врачка көрдөрүохтээхтэр. Остеохондроһунан ыалдьыбат эбэтэр ыарыы сайдыытын бытаардар туһугар, бастатан туран, физкультуранан эмбахтик дьарыктаныахха. Маныаха радикулиттааахтарга аналлаах эрчиллиилэр комплекстара баар. Оны туһаныахха. Иккиһиниэн, бэйэ үлэтин сатаан табатык тэриниэххэ. Ученайдар, физическэй хамсааһыннары улаханнык онгорбокко эрэ күнү быһа ой үлэтиэн дьарыктаныахтааччылар эбэтэр олорон эрэ үлэлиир идэлээхтэр доруобуйаларын туруруон ыытан көрөн баран, үлэ кэмигэр гимнастиканы онгоруу улахан туһалаах быһаарбыттара. Профсоюзнай комитеттар үлэ кэмигэр гимнастиканы онгоруну тэрийиэхтээхтэр. Бэйэ организмын тымныйыыттан, ...